

2006.gadā Restaurācijas kvalitātes izvērtēšanas komisija piešķirusi restauratora kvalifikāciju šādiem speciālistiem:

Dacei Dubrovskai piešķirta 3.pakāpes restauratora kvalifikācija iespieddarbu, rokrakstu, dokumentu restaurācijas specialitātē, derīga līdz 2011. gada 9.jūnijam

Edgaram Purviņam piešķirta 3.pakāpes restauratora kvalifikācija akmens restaurācijas specialitātē, derīga līdz 2011. gada 9.jūnijam

Natālijai Jātniecei piešķirta 3.pakāpes restauratora kvalifikācija stāvglezniecības restaurācijas specialitātē, derīga līdz 2011. gada 9.jūnijam

Lienei Opmanei piešķirta 3.pakāpes restauratora kvalifikācija stāvglezniecības restaurācijas specialitātē, derīga līdz 2011. gada 9.jūnijam

Zanei Stikānei piešķirta restauratora-meistara kvalifikācija stāvglezniecības restaurācijas specialitātē, derīga līdz 2011. gada 9.jūnijam

Dainai Ziemelei piešķirta restauratora-meistara kvalifikācija tekstila restaurācijas specialitātē, derīga līdz 2011. gada 9.jūnijam

Antrai Saliņai piešķirta 3.pakāpes restauratora kvalifikācija tekstila restaurācijas specialitātē, derīga līdz 2011. gada 9.jūnijam

Inītai Ēmanei piešķirta 3.pakāpes restauratora kvalifikācija vitrāžu restaurācijas specialitātē, derīga līdz 2011. gada 9.jūnijam

Andrim Kļavniekam piešķirta 3.pakāpes restauratora kvalifikācija vitrāžu restaurācijas specialitātē, derīga līdz 2011. gada 9.jūnijam

Inesei Siliņai piešķirta 3.pakāpes restauratora kvalifikācija monumentāli dekoratīvās tēlniecības restaurācijas specialitātē, derīga līdz 2011. gada 9.jūnijam

Ivo Graudumam atkārtoti piešķirta 3.pakāpes restauratora kvalifikācija akmens restaurācijas specialitātē, derīga līdz 2011. gada 9.jūnijam

Sandrai Priežčiekurei atkārtoti piešķirta meistara kvalifikācija polihromā koka un zeltījuma restaurācijas specialitātē, derīga līdz 2011. gada 9.jūnijam

Rītai Plaudei atkārtoti piešķirta vecmeistara kvalifikācija stāvglezniecības restaurācijas specialitātē, derīga līdz 2011. gada 9.jūnijam

Ārijai Ubarstei atkārtoti piešķirta meistara kvalifikācija ādas un pergamenta restaurācijas specialitātē, derīga līdz 2011. gada 9.jūnijam

Inārai Heinrichsonei atkārtoti piešķirta meistara kvalifikācija arhitektoniski mākslinieciskā izpētes specialitātē, derīga līdz 2011. gada 9.jūnijam

Indrai Sauleslejai atkārtoti piešķirta meistara kvalifikācija tekstila restaurācijas specialitātē, derīga līdz 2011. gada 9.jūnijam

Tabītai Lapiņai atkārtoti piešķirta meistara kvalifikācija tekstila restaurācijas specialitātē, derīga līdz 2011. gada 9.jūnijam

Gunāram Grīnfeldam atkārtoti piešķirta vecmeistara kvalifikācija monumentāli dekoratīvās tēlniecības restaurācijas specialitātē, derīga līdz 2011. gada 9.jūnijam

Zinaidai Grīnfeldei atkārtoti piešķirta meistara kvalifikācija monumentāli dekoratīvās tēlniecības un polihromijas restaurācijas specialitātē, derīga līdz 2011. gada 9.jūnijam

Gazim Habibuļinam atkārtoti piešķirta vecmeistara kvalifikācija zeltījuma restaurācijas specialitātē, derīga līdz 2011. gada 9.jūnijam

Indrai Tuņai atkārtoti piešķirta 3.pakāpes restauratora kvalifikācija restaurācijas ķīmijas specialitātē, derīga līdz 2011. gada 9.jūnijam

Ilgai Galviņai atkārtoti piešķirta meistara kvalifikācija polihromijas un zeltījuma restaurācijas specialitātē, derīga līdz 2011. gada 9.jūnijam

Jurim Spilneram atkārtoti piešķirta vecmeistara kvalifikācija monumentālās glezniecības restaurācijas specialitātē, derīga līdz 2011. gada 9.jūnijam

Zigmundam Drengeram atkārtoti piešķirta meistara kvalifikācija metāla restaurācijas specialitātē, derīga līdz 2011. gada 9.jūnijam

Silvijai Igaunei-Blumbergai atkārtoti piešķirta meistara kvalifikācija silikātu materiālu restaurācijas ķīmijas specialitātē, derīga līdz 2011. gada 9.jūnijam

Viesturam Ilsumam atkārtoti piešķirta 3.pakāpes restauratora kvalifikācija ērģeļu restaurācijas specialitātē, derīga līdz 2011. gada 9.jūnijam

Laiks gatavoties!

2007. gada janvārī Mencendorfa namā kārtējā LRB restaurācijas izstāde. Šoreiz – glezniecība, polihromais koks, iespējams kāda mēbele.

Super!

LRB 7.Baltijas valstu restauratoru triennālās konferences materiālu krājums „Restaurācija: atgūtā, zaudētā, saglabātā informācija” tika apbalvots Latvijas Grāmatizdevēju asociācijas konkursā „Zelta Ābele” zinātniskās literatūras kategorijā!

*Augstu šūpoties,
Zemu lūkoties!
Jāņu zāli salasīt,
Pāpārdziedu uzmeklēt!
Jāņuguni kurināt,
Sier' rituli ripināt!
Dziesmas skaļi izdziedāt,
Jāņu alu nosmekēt!*

*Priecīgus vasaras
saulgriežus!*

Latvijas Restauratoru biedrības avīze

ISSN 1691-0966

Iznāk kopš 1997. gada novembra.

Adrese:
Vecpilsētas iela 7, Rīga LV 1050,
tāl. 7213273

Iznāk 4 reizes gadā

Redaktore D. Murziņa,

e-pasts: dita.mp@apollo.lv

Korektore A. Brīvniece

Redaktora biedrs V. Opule

S. Gaisma

Restauratoru biedrības avīze

2006. gada jūnijs

Nr. 33

Par zvaigznēm

5 4 '06

Restaurācijas kvalitātes izvērtēšanas ekspertu padome
Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija
M.Pils iela 19, Rīga LV 1050
tālrunis 7213864, fakss 7228808
dace.co@mantojums.lv

Rīgā

2006.gada 19.maijā

**Jautrītes Mežsargas darba novērtējums Brīvības pieminekļa
zvaigžņu zeltīšanā**

Piedalās padomes locekļi Inča Rudzīte, Dzintra Temerova, Linda Krāge, Vilnis Līdaka, Šarmīte Gaisma, Gunita Čakare, Aida Podziņa, Maija Baņķiere, sekretāre Dace Coldere.

Informācija par Brīvības
pieminekļa zvaigžņu zeltīšanas
darbu tehnoloģiju ir iegūta no
Vizuāli konstatējamā objekta
stāvokļa

Līguma starp SIA „AKM” un
Jautrīti Mežsargu un pielikumu
kopijām

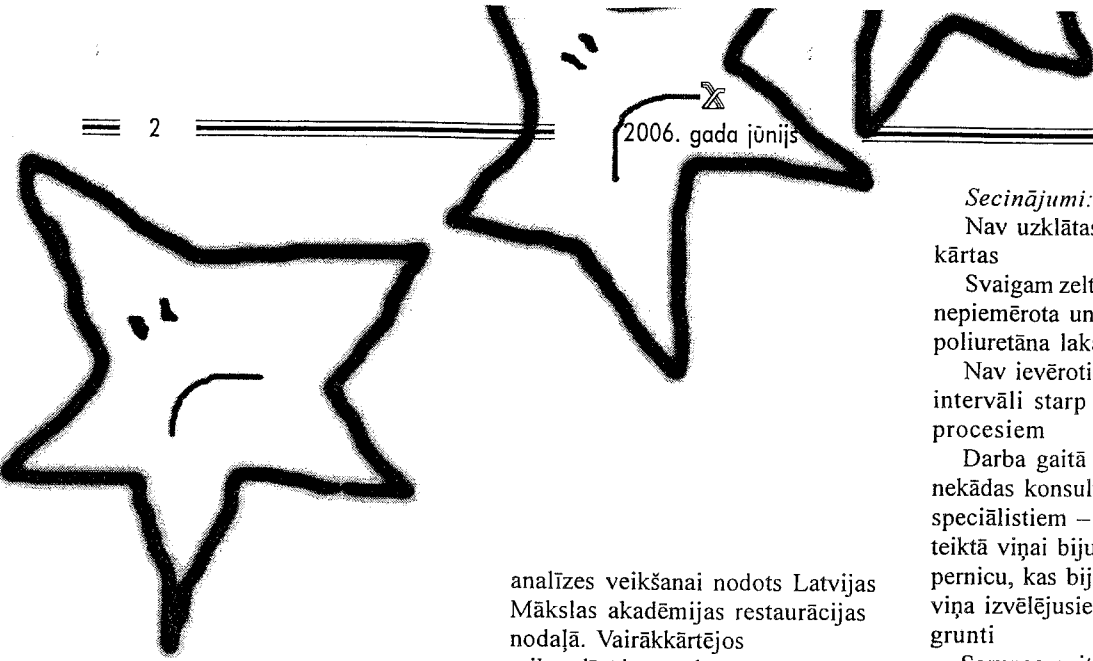
Speciālistu komentāriem
Veiktajām materiālu analīzēm
RKIEP locekļu sarunas ar Jautrīti
Mežsargu Valsts kultūras pieminekļu
aizsardzības inspekcijas telpās

1. Apskatot zvaigznes tika
konstatēts, ka degradējusies laka
atrāvusi zeltījumu no pamatnes,
daudz un lieli materiāla zuduma
laukumi visā zvaigžņu virsmā

2. Dokumentu kopumā nav
atrodama restaurācijas pase, kas ir
obligāts restaurācijas darba
fiksācijas dokuments. Materiālu
higiēniskā un vides drošības
novērtējuma sertifikāti nedod
priekšstatu par materiālu sastāvu un

to tehnisko raksturojumu.
Dokumentos, kas nosaukti par
Brīvības pieminekļa Brīvības tēla
zvaigžņu zeltījuma restaurācijas
darbu apraksts, ko 2001.gada
16.jūlijā parakstījusi Jautrīte
Mežsarga daudz neskaidribu un
neprecizitāšu, tajā neatspoguļojas
veikto procesu secība, materiālu
pielietojumā atkāpes no
tradicionālās zeltījuma
tehnoloģijas.

Turpinājums 2. lpp.

Par zvaigznēm

Turpinājums no 1. lpp.

3. Zeltītājas Rasma Romane un Ārija Rozentāle secināja, ka nav pielietoti tradicionālie zeltījuma lietojamie materiāli un tehnoloģija. Nav ievēroti nepieciešamie laika intervāli procesu stabilizācijai, kas nodrošina rezultāta kvalitāti.

4. 11. aprīlī Sarmīte Gaismiņa un Rasma Lezdiņa uzkāpa pie Brīvības skulptūras, lai pārbaudītu tās virsmas stāvokli un paņemt paraugus tā pārbaudei. Izmantojot gadījumu, tika paņemti arī paraugi no zvaigžņu pārklājuma.

Ķīmiķe Indra Tuņa veica viena parauga zelta gruntējuma un zeltījuma analīzes (LNV M Izpētes un atdarinājumu nodaļas Fizikāli ķīmiskās laboratorijas Protokols Nr. 2199/06 un Sarmītes Gaismiņas secinājumi no 08.05.2006), kurās konstatētas gan atkāpes no tradicionālās tehnoloģijas (mīnija grunts vietā slānis, kas pēc J.Mežsargas izteikumiem ir *Hammerit* firmas grunts), gan tas, ka pieejamajā dokumentācijā (programma un tāme) uzrādīto divu zelta kārtu vietā uzrādās tikai viena zelta kārta (Šāds risinājums būtu pieļaujams ja vien līgumā nebūtu iekļauta maksa par zeltu divām kārtām). Līguma Nr. 2.04 pielikumā produktu sertifikāti 8.punktā minēta divkārtēja zelta lapu klāšana

Otrs zelta paraugs stratigrāfiskās

analīzes veikšanai nodots Latvijas Mākslas akadēmijas restaurācijas nodaļā. Vairākkārtējos mikroskopiņos konstatēts tikai vien zelta slānis.

5. Atbildot uz padomes locekļu jautājumiem sarunas gaitā Jautrīte Mežsarga īsi nosauca veiktos darbus – notīrīju, attaukoju, nopirku sertificētus(!) materiālus, uzklāju 2 zelta kārtas, starp tām „Mordan” laku, virsū ātri žūstošu mīksto sveķu laku, virs tās poliuretāna laku (kas paredzēta koka darbiem) ar ultravioleto staru aizsardzību.

Par lakas uzklāšanu virs zelta lemts 2001.gada 15.maija Mākslas pieminekļu restaurācijas ekspertu padomes sanāksmē, kurā piedalījās I.Heinrihsone, R.Aide, I.Graudums, P.Zvaunis, I.Sidraba, L.Krāģe, S.Gaismiņa, J.Mežsarga, G.Habibuļins, Z.Drengers un D.Čoldere konstatēts, kas zvaigznes sagatavotas zeltīšanai, nolemts, ka virs zelta klājama laka (bez norādes par konkrētu laku). J. Mežsarga uzsver, ka esot brīdinājusi par to, ka lakas uzklāšana virs zelta nav vēlama, tomēr zeltījums ar poliuretāna laku pārklāts biežā, nevienmērīgā slānī pa visu virsmu (pēc Mežsargas atskaites 7 kārtīgs lakas klājums). Līgumā ar SIA „AKM” 2.5. paredzēts, ka Uzņēmējs (Jautrīte Mežsarga) nekavējoties rakstiski informē Pasūtītāju par apstākļiem, kas varētu ietekmēt pasūtījuma izpildes kvalitāti vai termiņu.

Sarunas gaitā atklājas, ka notikusi būtiska atkāpšanās no tradicionālās zelta uzklāšanas tehnoloģijas – pernica esot bijusi par šķidru un tāpēc zeltītāja izvēlējusies *Hammerit* gatavo materiālu kā pamatu uz kā klāt lapu zeltu.

Secinājumi:

Nav uzklātas divas lapu zelta kārtas

Svaigam zeltījumam uzklāta nepiemērota un nesamērīgi bieza poliuretāna laka

Nav ievēroti nepieciešamie laika intervāli starp atsevišķiem procesiem

Darba gaitā nav notikušas nekādas konsultācijas ar citiem speciālistiem – pēc restauratores teiktā viņai bijušas problēmas ar pernicu, kas bijusi pārāk šķidra, tāpēc viņa izvēlējusies minēto *Hammerit* grunti

Sarunas gaitā restauratore nevar raksturot pielietotos materiālus, to īpašības un savstarpējo saderību

Nav sagatavota restaurācijas pase

Nav izpildīti ar pasūtītāju slēgtā līguma noteikumi:

Uzņēmējs ir atbildīgs par darbu veikšanas tehnoloģijas un darbu aprakstu atbilstību vispārārtībai restaurācijas metodikai

Uzņēmējs nekavējoties rakstiski informē Pasūtītāju par apstākļiem, kas varētu ietekmēt pasūtījuma izpildes kvalitāti vai termiņu.

Uzņēmējam ir pienākums pēc Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas noteiktās metodikas iesniegt darbu aprakstu metāla restaurācijas darbu projekta autoram

Tā vietā, lai objektīvi novērtētu radušos situāciju, un atzītu savas kļūdas, tiek izvēsta aktīva sabiedrības maldināšanas kampaņa. Ar savu neprofesionālo darbību zvaigžņu zeltīšanas procesā un savu neētisko uzvedību patreizējā pieļauto kļūdu izvērtēšanā J.Mežsarga ir nopietni iedragājis visas restauratoru kopas prestižu sabiedrības acīs.

Nav ievērotas Nolikumā par restauratoru kvalifikācijas izvērtēšanu noteiktās vispārējās kvalifikācijas prasības:

20.Visu kategoriju restauratori savā darbā ievēro:

19.1.restaurācijas darbu

kvalitātes prasības,

19.2.restaurācijas materiālu

kvalitātes prasības,

19.7.konservācijas un

restaurācijas procesu

dokumentēšanas un fiksācijas pamatprincipus.

24.1.pakāpes restaurators – vecmeistars:

23.2.pārzina lietoto materiālu tehnoloģiju un īpatnības,

25.Restaurators – vecmeistars ir pilnībā atbildīgs par veiktā darba kvalitāti un tā ietekmi uz objekta saglabāšanos, kā arī atbildīgs par viņa vadībā strādājošo darbinieku darba kvalitāti.

Tā kā restauratora vecmeistara kvalifikācija garantē pilnīgu atbildību par veiktā darba kvalitāti un atbilstību restaurācijas pamatprincipiem, tāpēc Mākslas pieminekļu restaurācijas ekspertu padomei 2001.gadā nebija iemesla apšaubīt Jautrītes Mežsargas ieteikto metodiku un izpildījuma kvalitāti. Padome lēma par lakas uzklāšanu, taču lakas izvēle tika atstāta restauratores Mežsargas ziņā, kas izrādījās galēji kļūdaina.

Saskaņā ar Restaurācijas kvalitātes izvērtēšanas ekspertu padomes nolikuma 18. un 24. punktu padome nolēma atcelt 2001.gada 7.marta lēmumu par kvalifikācijas kategorijas piešķiršanu (pagarināšanu) Jautrītei Mežsargai.

Imants Lancmanis, restaurācijas kvalitātes izvērtēšanas ekspertu padomes priekšsēdētājs
Dace Čoldere, sekretāre

Post Scriptum

Vislabāk sevi aizstāv labi padarīts darbs. Tam ir lieks ar dalmācieša fenomenu saistīts kvalitātes tulkojums un nav jāmeklē vaina savos līdzocīvēkos, kuri uzticējušies darītāja goda prātam un profesionalitātei.

Ko lai secinām šajā brīdī, kad nodarīts reāls kaitējums restauratoru labajai slavai? Atcerēsimies seno, laika gaitā pārbaudīto atziņu: darbs apliecina darītāju. Neielaidīsimies kļūcās, nepiedalīsimies atsevišķas personas profesionālās paviršības izvērsnā par Vislatvijas seriālu.

Dzintra Temerova

LMA restaurācijas nodaļas 15. gadu jubilejas izstāde

Šogad no 5. līdz 24. maijam Latvijas Mākslas akadēmijas Aulā bija atvērta izstāde, precīzāk – dubultizstāde, jo viena izstādes daļa veltīta Restaurācijas nodaļas 15 gadu jubilejai, bet otrā šā gada diplomandes Gundega Jēruma un Dace Pāže maģistra darbu ietvaros bija izveidājušas sava darba prezentācijas izstādi.

Nodaļas jubilejai veltītās izstādes daļas kurators bija Liene Opmane (2004. gadā beigusi Restaurācijas nodaļas magistrantūru un tagad ir viens no jaunākajiem LMA mācību spēkiem) un Inga Meldere (Restaurācijas nodaļas 5. kursa – maģistra programmas 1. gada studente). Jubilejas izstādes veidošanas koncepcijas pamatā bija vēlēšanās iepazīstināt sabiedrību ar mūsu nodaļas specifiku: ar problēmām, kuras stājas restauratoru priekšā, ja mākslas darbs nepareizi glabāts, cietis dažādās sadzīves peripetijās vai jau pamatā radīts, neievērojot elementārus, tehnoloģijas diktētus, noteikumus. Šīs problēmas soli pa solim bija atspoguļotas ar fotomateriālu un nosacītu gleznu (speciāli izstādei sagatavotu audeklu) palīdzību. Fotogrāfijās bija redzami momenti arī no restaurācijas procesiem. Bija stūrītis, kurā interesenti varēja aplūkot gleznu virsmu UV gaismā, bet zem mikroskopa – veselu klāstu mikroskopiņā. Zāles centrā bija stendi ar laika gaitā mācību procesā uzgleznotām nodaļā glabātām kopijām. Varēja arī apskatīt, kā tās soli pa solim top. Izstādes laikā kāds no nodaļas studentiem arī atradās zālē, darīja kādu restaurācijas darbiņu un atbildēja uz apmeklētāju jautājumiem.

Diplomdarbu daļā varēja apskatīt Gundegas Jērumas izveidoto māksliniecei Elzai Kiričekai veltīto izstādi. E.Kiričeka ir profesionāla, ļoti interesanta un smalkjūtīga gleznotāja, par kuras daiļradi tikai retais ir dzirdējis, jo viņas dzīve pagājusi, klusi strādājot algotu

mākslinieces – noformētājas darbu. Taču gleznots daudz un regulāri. Vienīgi – radīto galvenokārt redzējuši tikai tuvi draugi. Jau tuvu dzīves beigām māksliniecei ir bijušas divas personālizstādes, bet, tā kā tās notikušas nevis centrālajās izstāžu zālēs, bet gan, piemēram, Poligrāfiķu kluba un Zinātņu akadēmijas zālēs, tad zināmā mērā tās pagāja nemanīti.

Un, kā jau dzīvē bieži notiek, arī te – sakrītība! Daces Pāzes maģistra darba tēma ir „Abpusēji apgleznotu gleznu glabāšanas, restaurācijas un eksponēšanas problēmas”. Dace praktiski restaurēja lielu mākslinieka Nikolaja Breikša darbu, faktiski – divas abpus audeklam pastozi uzgleznotas gleznas. Šo darbu var apskatīt E.Kiričecas gleznu vidū. Līdz ar to – nodemonstrēts Daces paveiktais, bet mazsvarīgs nav fakts, ka Nikolajs Breikšs ir bijis Elzas Kiričecas gleznošanas pasniedzējs Mākslas akadēmijas pirmajos trijosursos. Un, ja Elzai Kiričekai savā laikā izteikti pārmetumi, ka viņai nav sava rokraksta, ka viņa ļoti ietekmējas te no viena, te – otra mākslinieka, tad vismaz sākuma posmā viņas glezniecības manieri ļoti iespaidojis Nikolajs Breikšs. Uzmanīgi aplūkojot izstādi, visu tikko uzrakstīto varēja arī pamanīt arī izstādes apmeklētāji.

LMA Restaurācijas nodaļas studenti un pasniedzēji pateicas visiem, kas apmeklēja šo izstādi un guva no tās kādu vērtīgu atziņu!

Ja jautātu, kas tad vēl notiek LMA Restaurācijas nodaļā, tad droši varētu atbildēt, ka līdz pat jūnija vidum ritēja intensīvs darbs: bakalauri steidza pabeigt savus restaurācijas darbus, maģistri – savus, pirmajiem kursiem ritēja vasaras prakse restaurācijā, tika rakstītas arī restaurācijas pases un diplomandiem paredzētās teorētiskās tēmas. Avīzes lasīšanas brīdī bakalauru un maģistru darbs jau būs novērtēts, līdz ar to kāds jau būs beidzis studijas un iekļausies patstāvīgā profesionāla restauratora dzīvē.

Gunita Čakare, Mag.art., LMA lektore, restauratore–vecmeistare